

2005. szeptember 28., szerda

Az illetékes hatóságoknak mérlegelési joguk van, hogy megengedjék az intézményeknek a nettó jelenérték használatát az egyes valutákban és aranyban fennálló nettó nyitott pozíciók kiszámításához.

- 2.2. Második lépésben az elszámolási pénznemen kívül minden más valutabeli nettó rövid és hosszú pozíciót, valamint aranybeli nettó rövid és hosszú pozíciót azonnali devizaárfolyamon kell átváltani az elszámolási pénznemre. Ezeket azután külön-külön összeadják az összes nettó rövid pozíció és az összes nettó hosszú pozíció kiszámításához. A két összeg közül a magasabb lesz az intézmény teljes nettó devizapozíciója.
  3. Az 1. és 2. ponttól eltérve és további összehangolásig az illetékes hatóságok előírhatják vagy megengedhetik az intézményeknek, hogy ennek a mellékletnek a szempontjából a következő módszereket alkalmazzák.
    - 3.1. Az illetékes hatóságok megengedhetik az intézményeknek, hogy tőkekövetelményük alacsonyabb legyen a szorosan kapcsolódó valutákban meglévő pozícióik fedezésére, mint ami az 1. és 2. pont alkalmazásából származna. Az illetékes hatóságok csak akkor ítélnék két valutát szorosan kapcsolódónak, ha az ezekből a valutákból meglévő azonos és ellentétes pozíciókban az elkövetkezendő 10 munkanapon bekövetkezett – a napi valutaárfolyam-adatok alapján az előző három vagy öt évre kalkulált – veszteség valószínűsége, amely veszteség az adott (a jelentések alapjául szolgáló valutában értékelt) egyeztetett pozíció értékének 4%-a vagy annál alacsonyabb, legalább 99 % hároméves megfigyelési időszak alkalmazása esetén, vagy pedig 95 % öt éves megfigyelési időszak alkalmazása esetén. Két szorosan kapcsolódó valuta kiegyenlített pozíciójának tőkekövetelménye 4 %, szorozva a kiegyenlítő pozíció értékével. Két szorosan kapcsolódó valuta nem kiegyenlítő pozíciójának és minden más valutában fennálló pozíciójának a tőkekövetelménye 8 %, szorozva az adott valutában a nettó rövid vagy a nettó hosszú pozíciók összege közül a nagyobbal, miután a szorosan kapcsolódó valuták kiegyenlítő pozícióit kivonták.
    - 3.2. Az illetékes hatóságok engedélyezhetik az intézményeknek, hogy azokat a bármilyen valutában fennálló pozícióikat, amelyek jogilag kötelező érvényű kormányközi megállapodás hatálya alá esnek, és amely korlátozza a valuta ingadozását a másik, ugyanazon megállapodás hatálya alá eső valutákhoz képest, kivegyék a bármelyik módszer szerinti számításokból, amelyet az 1., a 2. és a 3. pont 1. alpontjában pontban leírtak közül alkalmaznak. Az intézmények kiszámítják ezekből a valutákból a kiegyenlítő pozícióikat, és olyan tőkekövetelményt rendelnek hozzájuk, amely az érintett valutákat illetően nem kevesebb az adott kormányközi megállapodásban meghatározott maximális megengedett ingadozás felénél. A nem kiegyenlítő pozíciókat ezekből a valutákból ugyanúgy kezelik, mint a többi valuta esetében.
- Eltérve az előző albekezdéstől, az illetékes hatóságok engedélyezhetik, hogy az Európai Monetáris Unió második szakaszában részt vevő tagállamok valutáiban fennálló kiegyenlítő pozíciók tőkekövetelménye 1,6 % legyen, szorozva a kiegyenlítő pozíció értékével.
4. Az összetett valutákból meglévő nettó pozíciókat a hatályban lévő kvóták alapján fel lehet osztani a valutakosárban szereplő valutákban fennálló pozíciókra.

IV. MELLÉKLET

AZ ÁRUKOCKÁZATTAL KAPCSOLATOS TŐKEKÖVETELMÉNYEK KISZÁMÍTÁSA

1. Minden egyes áruügylet vagy származtatott áruügylet-pozíciót szabványos mértékegységben kell kifejezni. Az áruügyletek azonnali (spot) árát az elszámolás pénznemében kell kifejezni.
2. Az arany- vagy származtatott aranypozíciókat úgy kell tekinteni a piaci kockázat kiszámítása szempontjából, mintha a devizaárfolyam-kockázat hatálya alá tartoznának, és a III. vagy V. mellékletnek megfelelően kezelendők.
3. E melléklet alkalmazásában a tisztán készletfinanszírozásra szolgáló pozíciók csak az árukockázat számításánál hagyhatók figyelmen kívül.

2005. szeptember 28., szerda

4. Az ennek a mellékletnek az egyéb rendelkezései által nem érintett kamatláb- és devizaárfolyam-kockázatokot a forgalmazott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra vonatkozó általános kockázatszámításánál és a devizaárfolyam-kockázat számításánál figyelembe kell venni.
5. Ha a rövid pozíció a hosszú pozíciót megelőzően válik esedékessé, az intézményeknek az egyes piacokon fennálló likviditáshiány kockázata ellen is biztosítaniuk kell magukat.
6. A 19. pont alkalmazásában valamely intézmény ugyanabban az áruban és azonos határidős áruügyleteiben, opcióiban és opciós utalványaiiban lévő rövid (hosszú) pozícióit meghaladó hosszú (rövid) pozíciói az egyes áruk nettó pozícióival azonosak.

Az illetékes hatóságoknak lehetővé kell tenniük a származtatott ügylet pozícióknak – a 8., 9. és 10. pontban megállapított rendelkezéseknek megfelelően – az alapul szolgáló áru pozíciójacenti kezelését.

7. Az illetékes hatóságok a következő pozíciókat úgy tekinthetik, mint az ugyanazon áru pozícióit:
  - a) az áruk különböző alkategóriáinak pozíciói, amennyiben az alkategóriák egymás helyettesítésére leszállíthatók; és
  - b) a hasonló áruk pozíciói, amennyiben azok közeli helyettesítők, és amennyiben az ármozgások között legalább egyéves időszakon keresztül, egyértelműen legalább 0,9-es korreláció állapítható meg.

Különleges értékpapírok

8. A határidős áruügyleteket, és az áruk vételére vagy eladására vonatkozó határidős kötelezettségvállalásokat szabványos mértékegységben kifejezett, feltételezett összegekként kell beépíteni a számítási rendszerbe, és esedékességüket a lejárat napjára való utalással jelölni kell.

Az illetékes hatóságok megengedhetik, hogy a tőzsdén forgalmazott határidős ügylet tőkekövetelménye megegyezzen a tőzsde által előírt fedezettel, ha teljes mértékben meg vannak győződve arról, hogy az lehetővé teszi a határidős ügylet kapcsoldó kockázat pontos felmérését, és az legalább megegyezik a határidős ügylet azon tőkekövetelményével, amelyet az ezen melléklet további részében meghatározott módszert alkalmazó számítás, vagy a V. mellékletben leírt belső modell módszer alkalmazása eredményezne.

Az illetékes hatóságok engedélyezhetik továbbá, hogy az általuk elismert elszámolóház által elszámolt, e bekezdésben említett típusú származtatott, tőzsdén kívüli (OTC) ügyletekre kötött szerződésre vonatkozó tőkekövetelmény egyenlő legyen az elszámolóház által előírt letéti követelménnyel, amennyiben teljes mértékben meggyőződtek arról, hogy az lehetővé teszi a származékos ügyletekre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos kockázat pontos felmérését, és legalább egyenlő a szóban forgó szerződés tőkekövetelményével, amelyet az e melléklet hátralévő részében ismertetett módszer alkalmazásával végzett számítás, vagy a V. mellékletben ismertetett belső modell módszer alkalmazásával végzett számítás eredményezne.

9. Azokat az áru swap-ügyleteket, ahol az ügylet egyik oldalán rögzített ár, a másik oldalán pedig az aktuális piaci ár áll, a 13–18. pontban ismertetett lejárat szerinti lépcsőzetes megközelítésbe úgy kell beépíteni, mint az olyan ügylet feltételezett összegével egyenlő pozíciók sorozatát, ahol egy pozíció a swap-ügylet egy kifizetésének felel meg, és be kell sorolni a lejáratú sávokat tartalmazó 13. pont 1. táblázatában. A pozíciók hosszú pozícióknak minősülnek, ha az intézmény rögzített árat fizet és változó árat kap, illetve rövid pozícióknak minősülnek, ha az intézmény rögzített árat kap és változó árat fizet.

Azokat az áru swap-ügyleteket, ahol az ügylet oldalain különböző áruk állnak, a lejáratú sávok módszere esetében a megfelelő elszámolási sávban kell elszámolni.

10. Az áruügyletekre vagy származtatott áruügyletekre vonatkozó opciókat úgy kell kezelni, mintha azoknak az alapul szolgáló áru összegével egyenlő értékű pozíciók lennének, amelyekre az opció vonatkozik, megszorozva a delta értékével ennek a mellékletnek az értelmében. Az utóbbi pozíciók nettósíthatók az alapul szolgáló azonos áruügyletként vagy származtatott áruügyletként jelenlévő kiegyenlítő pozíciókkal szemben. Az alkalmazott delta érték az adott tőzsde által alkalmazott delta érték, amelyet az illetékes hatóságok számítanak ki, vagy ezek hiányában, továbbá a tőzsdén kívüli (OTC) opciók esetében az intézmény számít ki, azzal a feltétellel, hogy az illetékes hatóságok meggyőződtek arról, hogy az intézmény által alkalmazott modell megfelelő.

2005. szeptember 28., szerda

Az illetékes hatóságok ugyanakkor előírhatják, hogy az intézmények delta-értékeiket az illetékes hatóságok által meghatározott módszer alkalmazásával számítsák ki.

Az áruopciókkal kapcsolatos, delta kockázaton kívüli egyéb kockázatokkal szemben biztosítékot kell nyújtani.

Az illetékes hatóságok megengedhetik, hogy a jegyzett, tőzsdei áruügylet-opció tőkekövetelménye megegyezzen a tőzsde által előírt fedezettel, ha teljes mértékben meg vannak győződve arról, hogy az biztosítja az opcióhoz kapcsolódó kockázat pontos felmérését, és az legalább megegyezik az opció azon tőkekövetelményével, amelyet az ezen melléklet további részében meghatározott módszert alkalmazó számítás, vagy a V. mellékletben leírt belső modell módszer alkalmazása eredményezne.

Az illetékes hatóságok megengedhetik továbbá, hogy az általuk elismert elszámolóház által elszámolt tőzsdén kívüli (OTC) áruügylet-opcióra vonatkozó tőkekövetelmény egyenlő legyen az elszámolóház által előírt fedezettel, amennyiben teljes mértékben meggyőződtek arról, hogy az lehetővé teszi az opcióval kapcsolatos kockázat pontos felmérését, és legalább a tőzsdén kívüli (OTC) opció azon tőkekövetelményével egyenlő, amelyet az e melléklet további részében ismertetett módszer alkalmazásával végzett számítás, vagy a V. mellékletben ismertetett belső modell módszer alkalmazása eredményezne.

Ezenfelül megengedhetik, hogy a megvásárolt, tőzsdén forgalmazott vagy tőzsdén kívüli (OTC) áruügylet-opció tőkekövetelménye megegyezzen az alapul szolgáló áru követelményével, azzal a kikötéssel, hogy az így keletkező követelmény nem haladja meg az opció piaci értékét. A jegyzett, tőzsdén kívüli (OTC) opció tőkekövetelményét az annak alapjául szolgáló árura tekintettel kell megállapítani.

11. Az árukra vonatkozó opciós utalványokat ugyanúgy kell kezelni, mint a 10. pontban említett áruopciókat.
12. A repó megállapodásban az áruk vagy áruk tulajdonjogához kötődő szavatolt jogok átruházójának, valamint árukölcsönzési-megállapodásokban az áruk kölcsönbeadójának az ilyen árukat bele kell foglalnia tőkekövetelményeinek e melléklet szerinti kiszámításába.

a) *Lejárat szerinti lépcsőzetes megközelítés*

13. Az intézmény minden egyes árura külön lejáratú sávot alkalmaz az 1. táblázattal összhangban. Minden árupozíciót és minden olyan pozíciót, amely ugyanazon árupozíciónak minősül, a 7. pontnak megfelelően be kell sorolni a megfelelő lejáratú sávba. A készleteket az első lejáratú sávba kell besorolni.

1. táblázat

Lejáratú sáv (1)	Különbözeti ráta (%-ban) (2)
$0 \leq 1$ hónap	1,50
$> 1 \leq 3$ hónap	1,50
$> 3 \leq 6$ hónap	1,50
$> 6 \leq 12$ hónap	1,50
$> 1 \leq 2$ év	1,50
$> 2 \leq 3$ év	1,50
> 3 év	1,50

2005. szeptember 28., szerda

14. Az illetékes hatóságok megengedhetik, hogy az azonos, illetve a 7. pont szerint azonosnak minősülő árupozíciókat kiegyenlítésre, illetve nettó alapon a megfelelő lejáratú sávba besorolásra kerüljenek a következők tekintetében:
- az azonos napon lejáratú szerződésbeli pozíciók esetében; és
  - az egymáshoz képest 10 napon belül lejáratú szerződésekbeli pozíciók esetében, amennyiben az ügyletet olyan piacokon forgalmazzák, amelyek napi szállítási határidőkkel rendelkeznek.
15. Az intézmény ezt követően kiszámítja a hosszú pozíciók összegét és a rövid pozíciók összegét mind-egyik lejáratú sávban. Az előbbi (utóbbi) utóbbival (előbbivel) kiegyenlített összege egy adott lejáratú sávban az adott sávon belül kiegyenlített pozíció lesz, míg a fennmaradó hosszú, illetve rövid pozíció ugyanannak a sávnak nem kiegyenlített pozíciója lesz.
16. Az adott lejáratú sávban belüli nem kiegyenlített hosszú (rövid) pozíció egy másik lejáratú sávban lévő nem kiegyenlített rövid (hosszú) pozícióval kiegyenlített pozíciója a két lejáratú sáv közötti kiegyenlített pozíció lesz. Az a nem kiegyenlített hosszú, illetve nem kiegyenlített rövid pozíció, ami így sem párosítható össze, lesz a nem kiegyenlített pozíció.
17. Az intézménynek az egyes árukkal kapcsolatos tőkekövetelménye a megfelelő lejáratú sávok táblázata alapján a következők összegeként számítandó ki:
- a kiegyenlített hosszú és rövid pozíciók összege, megszorozva az egyes lejáratú sávokra a 13. pont 1. táblázatának második oszlopában feltüntetett különbözeti rátával és az áru azonnali árával;
  - a két lejáratú sáv közötti viszonylatban kiegyenlített pozíció minden olyan lejáratú sávra, amelyikbe egy nem kiegyenlített pozíció került átvitelre, megszorozva 0,6 %-kal (átviteli ráta) és az áru azonnali árával; és
  - a fennmaradó nem kiegyenlített pozíciók, megszorozva 15 %-kal (outright ráta) és az áru azonnali árával.
18. Az intézménynek az árukockázattal kapcsolatos teljes tőkekövetelményét az egyes árukra a 17. pontnak megfelelően kiszámított tőkekövetelmények összegeként kell kiszámolni.
- b) *Egyszerűsített megközelítés*
19. Az intézménynek az egyes árukkal kapcsolatos tőkekövetelményét a következők összegeként kell kiszámítani:
- a nettó, hosszú vagy rövid pozíciók 15 %-a, szorozva az áru azonnali árával; és
  - a hosszú és a rövid pozíciók összegeként kapott bruttó pozíció 3 %-a, szorozva az áru azonnali árával.
20. Az intézménynek az árukockázattal kapcsolatos teljes tőkekövetelményét az egyes árukra a 19. pontnak megfelelően kiszámított tőkekövetelmények összegeként kell kiszámolni.
- c) *Kiterjesztett lejárat szerinti lépcsőzetes megközelítés*
21. Az illetékes hatóságok felhatalmazhatják intézményeiket arra, hogy a 13., 14., 17. és 18. pontban feltüntetettek helyett a következő táblázatban (2. táblázat) szereplő minimális különbözeti, átviteli és outright rátát alkalmazzák, amennyiben illetékes hatóságaik véleménye szerint az intézmények:
- jelentős mértékű árukereskedelmi tevékenységet folytatnak;

2005. szeptember 28., szerda

- b) változatos áruportfólióval rendelkezők; és
- c) még nincsenek abban a helyzetben, hogy az árukockázatokkal kapcsolatos tőkekövetelmény kiszámításához az V. mellékletnek megfelelően belső modelleket alkalmazzák.

2. táblázat

	Nemesfém (kivéve arany)	Nem nemesfémek	Mezőgazdasági termékek (softs)	Egyéb, beleértve energetikai termékeket
Különbözeti ráta (%)	1,0	1,2	1,5	1,5
Átviteli ráta (%)	0,3	0,5	0,6	0,6
Outright ráta (%)	8	10	12	15

V. MELLÉKLET

BELSŐ MODELLEK HASZNÁLATA TŐKEKÖVETELMÉNYEK KISZÁMÍTÁSÁRA

- Az illetékes hatóságok az e mellékletben megállapított feltételek mellett megengedhetik az intézményeknek, hogy a pozíció-kockázatokra, devizaárfolyam-kockázatokra és/vagy árukockázatokra vonatkozó tőkekövetelményt az I., III. és IV. mellékletben ismertetett módszerek helyett vagy azokkal kombinálva saját belső kockázatkezelési modelleik szerint számítsák ki. Az illetékes hatóságoknak minden esetben kifejezett formában el kell ismerniük a felüyleleti tőke számításához alkalmazott modelleket.
- Az elismerés csak akkor adható meg, ha az illetékes hatóságok meggyőződtek arról, hogy az intézmény kockázatkezelési rendszere elméletileg megalapozott, egységesen végrehajtott és különösen megfelel a következő minőségi előírásoknak:
  - belső kockázatértékelési modell szorosan illeszkedik az intézmény napi kockázatkezelési folyamatába, és alapul szolgál a kockázatvállalásoknak az intézmény felső vezetése felé történő jelentéséhez;
  - az intézmény az üzleti kereskedelmi részlegétől független kockázatellenőrzési részleggel rendelkezik, amely közvetlenül a felső vezetésnek számol be. A részleg felel az intézmény kockázatkezelési rendszerének megtervezéséért és végrehajtásáért. A kockázatértékelési modell eredményeiről és az üzletkötési limitekkel kapcsolatban hozandó intézkedésekre vonatkozóan napi jelentéseket készít és azokat elemzi. A részleg végzi a belső modell kezdeti és folyamatos jóváhagyását is;
  - az intézmény igazgatótanácsa és felső vezetése aktívan részt vesz a kockázatellenőrzési folyamatban, és a kockázatellenőrző részleg által készített napi jelentéseket olyan szintet képviselő vezetés nézi át, amely megfelelő hatáskörrel rendelkezik az egyes üzletkötők által vállalt pozíciók, valamint az intézmény teljes kockázatvállalása csökkentésének végrehajtását illetően;
  - az intézmény a kifinomult modellek használatában jártas, megfelelő létszámú alkalmazottal rendelkezik a forgalmazás, a kockázatellenőrzés, az auditálás és a back-office területeken;
  - az intézmény kialakult eljárásokkal rendelkezik a kockázatértékelési rendszer általános működésével kapcsolatos, dokumentált belső irányelveknek és ellenőrzésnek való megfelelés figyelemmel kísérése és biztosítására;